

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto. — Cena: Za celo leto 80 K, za pol leta 40 kron, za četrt leta 20 K, za 1 mesec 7 kron. Posamezna številka stane 1 krono. Na pismene naročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati. Naročniki naj pošiljajo naročnino po poštni nakaznici. Reklamacije glede lista so poštne proste. Ne-frankirani dopisi se ne sprejemajo. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

NOVA DOBA

IZDAJA IN TISKA ZVEZNA TISKARNA V CELJU. ODGOVORNI UREDNIK VEKOSLAV SPINDLER.

Uredništvo in upravljalstvo se nahaja v Zvezni tiskarni v Celju, Strossmayerjeva ulica št. 3. Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer: za navadne oglase po 80 v od 1 mm, za poslana, naznanila občinskih zborov, naznanila o smrti, zahvale itd. K 1-20 od 1 mm, za reklamne novice med tekstom 5 K od vrste, Mali oglasi (največ 4 vrste) 10 K. Pri večkratnih objavah popust. Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 65.

Ustanovitev „Jugoslovanske matice“ v Celju. Manifestacija 25. aprila.

V Ljubljani in v Mariboru so že ustanovili »Jugoslovansko matico«, ki ima skrbeti za naše neodrašene brate, vzdihujoče pod tujim gospodstvom. Tudi v Celju bi jo bili že imeli, a radi ovir smo ustanovitev odložili na 25. t. m. Predstavitelji celjskih društev in organizacij smo se 8. t. m. zbrali v »Nar. domu« ter smo enoglasno sklenili, da bodi ustanovitev novega društva kolikor mogoče slovesno praznovana. K ustanovitvi »Jugoslovanske matice« so vabljeni tudi vsa društva in korporacije celega obširnega celjskega glavarstva brez razlike političnega naziranja.

Celjani in velika celjska okolica, pokažimo svetu, da nismo hladni, nemarni in brezbržni za svojo solčno Gorico, svoj Trst, sinji Jadran ter svoje milo Koroško. Pokažimo, da se živo zavedamo neizbrisnega zla, ktero nam je provzročila Italija s tem, da nam je zavratno odtrgala najlepše pokrajine, brez katerih nam ne bo živeti! Morja in obmorska mesta so pljuča, s katerimi dihaajo države v širni svet, so bogata vrata, ki prinašajo državam milijone in milijarde! Brez teh zlatih vrat, brez te desne roke bi bila naša Jugoslavija invalidna, ohromela, ne bi se mogla gibati po svoji naravi, bi hiral ter propadala! Lokavi Lah nam je te svetinje uropal zato, da bi nas izkoriščal, da bi nam praznil žep ter bi s tem na naši zemlji od našega truda in napore bogateli! In mi naj to v dvajsetem veku razvoja človeške svobode in po prelitju toliko krvi mirno gledamo! Nikakor ne! Zato se vdeležite slovesnosti v obilnem številu, pridite čestiti možje, vrle žene in nadebudna slovenska mladina, da se skupno pogovorimo ter navdušimo za uspešno delovanje v »Jugoslovanski matici«, ktere vzvišeni namen je pomagati podjarmljenim bratom in sestram ter jih čimprej rešiti tuje, suženske verige!

V obilnem številu pridite po železnici ali pa na s trobojnicami in zelenjem okrašenih vozovih in po možnosti v lepih narodnih nošah. Sokoli in Orli prijezdite na čilih konjih ter s svojim junaškim nastopom, ponosnim pogledom ter ognjeno besedo dvigajte srca k bratski vzajemnosti, odločnosti in delu, ki prinaša svobodo in srečo naroda!

Pripravljalni odbor „Jugoslovanske matice“ v Celju.

Dr. VEKOSLAV KUKOVEC:

Kdo je kriv?

Nisem nikdar črnogled in se prav trdno zanašam, da bomo srečno izšli tudi iz današnjih težavnih razmer. Vendar so dovolj neugodne, da naši javnosti predložimo v premišljevanje zgornje vprašanje.

Ce bi ne bil dr. Korošec sredi svečane preprečil razpisa volitev v državni zbor, bili bi danes sredi volilnih priprav. Narod, ki v sebi in svojo odločitev vendar zaupa, imel bi več potrpljenja nego ga kaže danes z ozirom na težave prehrane in draginje. Morebiti prihodnje narodno predstavništvo ne bo imelo več sposobnih mož nego sedajno začasno, pa narod bi imel zastopstvo in vlado, kakor si jo je zaslužil in sam izbral. Verjetno je, da bi svojemu izvoljenemu zastopstvu bolj zaupal, in to je glavna stvar. Narod ima svojo posebno psihologijo. Mnogo krat slabo vlado, ki je pa izbrana po njegovi volji, rad posluša, v nasprotnem slučaju ne izprevidi dobre volje. Vlade, ki so napravile milijarde dolgov in izgubile celo kak kos domače zemlje na tujca, so si znale pridobiti zaupanje in narod je potrpežljiv z njimi, druga vlada, ki je varčno gospodarila, bila je čisto obsovana.

Dr. Korošču pa to ni šlo v glavo in on je glavni krivec, da sedijo na vladi ljudje, ki se narod za njih ne more ogreti. Dr. Korošcu je bil pred očmi Hohenwartov železni konservativni obroč iz Avstrije. Mislil je, da bo za desetletja na gorkem, ako se zveže z največjimi nazadnjaki na slovenskem jugu, ki so bili pač nekdanji močiji, danes da niso več. In zato je moralo priti tako daleč.

Poglejmo si program te vlade. Pri prvem nastopu je klicala, da smo pred bankrotom, ker je demokratska vlada preveč trošila, vzbujala baje prevelik apetit javnih nameščencev, ker jim je zvišala vsled draginje doklado, ki znese res blizu jedne milijarde na leto. In začeli so pri železničarjih, ubogih du-najskih študentih, pri ubožni akciji, ki jo je pripravila demokratska vlada. Dr. Jankovičovo postopanje bi bilo za redne razmere razumljivo, ne pa danes. Ktera dežela izhaja danes s svojim proračunom? Povsod se delajo milijardni dolgovi. In pri nas se je moralo začeti štediti s tem, da se je moralo Koroščem železniškim delavcem od-

ščipniti, kar jim je baje demokrat Drašković preobilo odmeril. Največja krepost je lahko v izrednih razmerah največja poguba. Danes še ni bil čas dnevnic krajšati. Kakor obžalujemo bojno sredstvo železničarjev, tako je na drugi strani neizogibno potrebno, da napake dr. Korošca odkrito priznamo.

Nasprotnik sem iz globokega pričanja današnji vladi. Lahko bi ji pa vendar priznal, da ni samo ona kriva, da se dohodki niso našli tam, kjer se da kaj znatnega vzeti, pri bogataših. Če bi redno izvoljeni parlament sklenil še tako visoko obdačenje, dala bi se izvesti reforma, četudi ne zlahka. To bi moral prihodnji finančni minister tudi res storiti, naj je komu prav ali ne. Ne le davek na vojne dobičke, še marsikaj bode prišlo, kajti današnji dohodki države so smešno majhni v razmerju s potrebščinami. Toda če Korošče vlada ni imela, in kakor priznam, tudi Davidovičeva, zadostne opore v narodu, da pritisne bogataše, zakaj hoče dr. Korošec na vsak način vladati?

Korošče vlada naduta govornica pred 14 dnevi v Ljubljani, ko se je zibal v sanjah, da bode spravljal tretjino klerikalnega parlamenta na dan, je morala sodu dno izbiti. Še v Aziji bi bila taka vlada še dalje nemogoča. Da je v Mariboru sklenila socialna demokracija prestop v tretjo internacionalo, je bilo le tako mogoče, ker se je meščanska demokracija v Beogradu protustavno v stran potisnila in je zavladal dr. Korošec. No, tudi v te razmere se moramo vživeti. Kar se je govorilo glasom časopisnih poročil v Mariboru, ne izgleda tako krvavo, kakor bi se dalo sklepati iz prestopa v tretjo internacionalo. Naj ta internacionala, če hoče, kakor obljublja, hodi legalno pot, tudi pokaže, kar zna, saj se ji ne more reči, da bi ne imela idejalnih mož v svoji sredi. Če bodo se le mogli uveljaviti!

In že se oglašajo tudi v nekdanjih naprednih krogih glasovi, da treba združiti vse meščanstvo, bodisi še tako klerikalno in konservativno, proti skupnemu sovražniku! Moram z ozirom na svojo odgovorno ulogo kot predsednik slovenskega dela Demokratske stranke izjaviti, da mene nikdar ne bode na ti poti. Uničiti moramo, baš nasprotno, najprej konservativno smer, ki se je tako nevarno razpasla, s tem se Ljeningovemu bodu odvzame ostrina. To

nalogo ima jugoslovanska Demokratska stranka. Razgrniti nam je neustrašeno prapor agrarne reforme, katerega je dr. Korošče vlada izdala, in druge pravilne socialne reforme. Ne štediti pri stradalajočih študentih, ki so naše edino upanje bodočnosti! Valutna reforma ni edina rešitev! Ta se ne da rešiti, ampak se mora preboleti! Ne rešijo nas bedni prihranki preteklosti, reši nas le bogato delo bodočnosti. To vprašanje je pa s sposobnostjo rešiti le zdrava, ne Ljeningova, demokracija, ali pa vsaj le naša demokracija poleg Ljeningove, ki bode kmalu brez moči, če bomo mi na svojem mestu. Ne pa z nasiljem ali s potopom v konservativizem! Prvo je pa, da se razbije Hohenwartov obroč! Ni dovolj, da pade ta vlada, obroč sam se mora raztrgati. In to bodo opravili volilci, ki so te dni dovolj spoznali, kdo je kriv naše nesreče na znotraj in — na zunaj!

Irski problem.

Takoj po končani svetovni vojni in po podpisu versailleske mirovne pogodbe je začel Lloyd George, angleški min. predsednik, reševati celo vrsto notranjih problemov angleške politike. Na prvem mestu se je bavil z irskim problemom, točneje povedano s homerulom.

Zadnjih štirideset let je bilo irsko vprašanje najranljivejše mesto britanske notranje politike. Prvi val nacionalne zavesti, ki je šel v 19. stoletju po celi Evropi, ni pustil tudi irskega naroda nedotaknjenega. Tudi v Irceh se je vzbudila narodna zavest, misliti so počeli in prepričali so se, da niso eno in isto z Angleži. K nacionalnemu gibanju so se pridružili tudi verski motivi (Irce so skoro vsi skoz katoličani) in postala je iz tega borba za samostojnost, sprva sicer majhna, a po kratkih odmorih vedno intenzivnejša ter traja še danes. V spominu je še irska vstaja iz leta 1914, katera je izbruhnila tik pred vojno, a je vsled evropskih dogodkov bila takrat prekinjena. Za časa vojske so Irce bili sicer pasivni, a ravno so se borili v angleških vrstah proti Nemčiji. Proti koncu vojne pa se je zopet prikazalo močno gibanje za irsko stvar, posebno v Ameriki, kjer se nahaja mnogo irskih naseljencev.

O koncu vojske je stopilo irsko vprašanje zopet na dnevni red. Med vojno je dala britska vlada Irce mnogo ob-

ljub, katere bi morala seveda ob koncu vojne rešiti in izpolniti. Vendar je vlada kazala v tem oziru precejšnjo neodločnost, kar je povzročilo v irskih narodnih masah precejšnjo nezadovoljnost. Vrste pristašev homerula so se počele priklopjati sinfeinovcem, ki hočejo s terorizmom izvojevati Irski popolno neodvisnost. Pokret sinfeinovcev je dosegel višek v atentatu na podkralja, lorda Frencha, po katerem so se vršile v celi Irski ustaje. Na to je bilo uvedeno seveda takoj brezizjemno obsedno stanje s celo kopico vojaških priprav, a keltski duh Ircev se ni dal zlomiti. Atentati in teror napram angleškimi upraviteljem se do danes niso zmanjšali.

Po novem letu 1920 predložil je Lloyd George spodnji hiši svoj načrt Home Rula in dne 1. aprila ga je spodnja zbornica sprejela. Po tem projektu bi imela biti Irska razdeljena v dva dela s posebnima parlamentoma, ki bi imela poslati svoje delegate v skupni britski kabinet. Irska naj bi dobila popolno samoupravo in bi bila vezana z Angleško samo po kraljevi osebi. Verjetno je, da bo tudi lordska zbornica ta Home Rule sprejela in izpeljala, vendar še ostane vprašanje, ali bo Irska sama, ki je danes popolnoma v taboru sinfeinovcev, s tem tudi zadovoljna.

Ko bo rešeno vprašanje homerule, se bo angleški parlament imel baviti z dvehimi drugimi, zelo važnimi vprašanji: upravne decentralizacije, t. j. home rulom Škotske in Walesa. Parlamentarni krog so predložili vladi projekt v načelu in se je vlada obvezala ga sprejeti kot osnovo za konečno sestavo predloga. Dalo se na to, da se zopet upelje škotski parlament, kakor ga je unija vspostavila že 1759, vendar z razliko, da se sedaj ne ustroji spodnja in zgornja zbornica, ampak samo parlament narodnih zastopnikov. Ta bi naj sestojal iz 144 članov izbranih zastopnikov, ki se bodo volili v škotskih okrajih. Voljeni bodo tudi lahko lordi. Parlamentarno predstavništvo v Westminsteru bi ostalo v današnji obliki le do časa, ko začne delovati parlament v Edinburghu, ki bo imel isti delokrog in iste pravice, kakor home rule. Ekskuzivno oblast bo v Škotski izvrševal kraljevi namestnik. Prvi angleški državnik in politiki so prišli do prepričanja, da se mora uvesti decentralizacija na nižjišči podlagi in da treba Irski in Škotski do skrajnih mej ugoditi.

Manifestacija Ljubljane za geslo: „Reke ne damo“!

Ljubljana 18. aprila. Danes ob 10. uri dopoldne vršil se je v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani velik manifestacijski shod pod klicem »Reke ne damo«. Shod je bil nadstrankarski in je imel sijajen odziv. Otvoril ga je župan ljubljanski dr. Tavčar. Na shodu navzoči naš poslanik v Pragi Ivan Hribar je v svojem govoru odločno naglašal, da narod ne dopusti nobenega odcepljenja delov naše domovine. Mi moramo in hočemo imeti Reko in njeno luko, ker je ista naša in nam neobhodno potrebna. Zavrača vse vesti, ki se trošijo po svetu o nesoglasju v naši vladi in mirovni delegaciji glede reškega in jadranskega vprašanja vobče. Vlada in diplomatski zbor sta edina, narod na ju mora podpreti, da se more ugodno izpeljati ta naša kardinalna zahteva. Odreči se Reki in njeni lukbi bi se reklo, zgubiti svobodo. Reka je jugoslovanska, Reka in njena luka morata biti jugoslovanski, ker brez njih ni svobode za nas, za katero smo se borili. Jugoslovanska demokratska stranka in Sokolstvo vse Jugoslavije ne bo odnehalo, dokler se ne uresniči ta zahteva in vedno bodo pripravljena ta sporna tla za iredento, katero bomo gojili napram našim nasilnikom iz Italije, dokler se ne združi ves naš narod pod praporom Jugoslavije. Burno ploskanje in vskliki so bili znak odobravanja govorniku. G. Rupnik je podal enako izjavo imenom narodno-socialne

stranke. Za Samostojno kmetijsko stranko govoril je g. Mermolja. Poslanec Grafenauer je govoril za slovenski del Koroške. Slovenska ljudska stranka je podala izjavo proti odceplitvi slovenskega dela spornega ozemlja, Gorice, Trsta in Primorja, naše Istre ter Ziliske doline na Koroškem. Konečno se je prebrala resolucija, ki se glasi:

»Jugoslovani, zbrani dne 18. aprila 1920 na nadstrankarskem zborovanju v Ljubljani, protestirajo proti odceplitvi mesta Reke in njene luke od Jugoslavije, ker je ista neglede na narodnost prebivalstva za gospodarski in kulturni razvoj države SHS neobhodna potreba, brez katere ne bo nikoli znosnih odnosov med Jugoslavijo in njenimi sosedi in ki bo povod neprestanim zapletitvam, ako se pri-sodi protipostavno Italiji. Izražamo obenem svoje ogorčenje nad tem, ako bi kdo pristal na to, da pride Reka pod italijansko suvereniteto! Vse odgovorne činitelje pozivamo, da zahtevajo v vsem zasedenem ozemlju ljudsko glasovanje, ker ne bomo priznali nikdar kakoršnega-sibodi nasilnega kompromisa med Italijo in nami. Le potom plebiscita naj se izrazi neskajljena volja naroda, ki biva in živi od pamtikeva po naših sedaj zasedenih pokrajinah. Opozorjamo evropsko in amerikansko javnost na neopravičeno in nasilno postopanje Italije s pomočjo zavestnih faktorjev, katero bo imelo za

posledico neprestano nespornostjo in bo rodilo še hujša razočaranja ter obnem pripravilo na irendenti, dokler ne bo zadnji sedaj v italijanskem jarmu zdihujočih 400.000 Jugoslovancev prost in združen s svojo pravo domovino.

Burno odobravanje je sledilo preči-

tanju resolucije ter se je sprejela ista soglasno med dolgotrajnim vslikanjem. Resolucija se določila v Beogradu potom krajevine vlade za Slovenijo v Ljubljani, kakor tudi naši mirovni delegaciji.

Beograd manifestira za Reko.

Veličastno zborovanje beograjskega meščanstva.

Beograd 18. aprila. Danes ob pol 11. uri dopoldne vršil se je tukaj velikanski narodni shod, katerega se je udeležilo nad 15.000 ljudi. Shod je otvoril načelnik mesta Beograda g. Kosta Jovanović, v pozdravu povdaril povod današnje protestne manifestacije in rekel, da protestiramo proti vsakemu samovoljnemu odtrganju bodisi še tako neznanega dela od našega narodnega telesa, naj slišijo ta protest prijatelji in sovražniki naše mlade domovine in naj si bodo v svesti, da naš troimeni narod predstavlja enoto, ki je pripravljena boriti se za vse svoje pokrajine od Triglava do Vardarja. Počlepnezu italijanskemu nasilju pa kliče: »roke k sebi«; nikdar ne bomo dopustili, da bi tuje gospodstvo v naši zemlji. — Ljudstvo je načelniku prestolice burno aklamiralo. Na to je govoril profesor Jovan Cvijič: »Vsi učeniki zbrali smo se in stopili v tesno zvezo s celim našim narodom, da se borimo za osvoboditev celokupne naše domovine ter zahtevamo, da se ta naša enodušna volja upošteva na vseh merodajnih mestih.« Pošilja pozdrave Ameriki in Wilsonu ter želi, da temu našemu prijatelju naj bo podarjeno še dolgo življenje in zdravje. Burno odobravanje je sledilo govoru. Nasta Petrovič primerja naš sedajni položaj s tretjo Golgato, ki nas čaka. Prvo Golgato, ki so nam jo zavedali Turki na Kosovem, smo preboleli, iz groba in suženjstva smo vrnili ojačeni; drugo Golgato so nam pripravili Germani, ki so nas tri leta tlačili za svetovne vojne, vendar smo se vrnili kot zmagovalci in zatrli oholega tlačitelja; tretjo Golgato nam pripravljajo naši sosedji imperijalistični Italijani, ki stezajo svoje nenasične roke po Balkanu ter so zasedli naša mesta Reko, Zadar in Skadar. Recimo jim, da ne dopustimo, da se vmešuje tujec v naše pokrajine in da se bo slabo godilo temu, ki bi nas hotel s slo podjarmiti ali nam pa le zapreti pot v širni svet k vsem narodom. Ljudstvo je govorniku enodušno vzklikalo. Trgovec Mihajlovič je dal izraza nevarnosti, ki preti naši domovini z izgubo Reke; Jugoslavija bi izgubila s tem svobodo in zasužnjilo bi se vse neno gospodarsko in prometno življenje. Časnikar Ivan Džaja naglašal geslo »Balkan balkanskim narodom« ter ostro bičal nasilnost Italijanov nad našo domovino. Ne bomo trpeli v našem razvoju vmešavanja nobenih tujcev. Za parlamentarno opozicijo je govoril poslanec Marković: Ko so se Srbi leta 1918 vračali v svojo domovino, bili so prepričani, da bo edino združenje vseh jugoslovanskih pokrajin in z njim tudi pripadnost Jadrana, Reke in kvarnerske-

ga otočja Jugoslaviji edini pogoj miru v Evropi. Edini in složni smo na zunaj tudi v jadranskem vprašanju in vse, kar se bo sklenilo glede istega, mora biti nam v prilog, sicer bo storjen sklep preko naše volje, preko jugoslovanskega naroda in bo le nasilje, katero ne velja dolgo in ne bo nikdar podlaga trajnega miru in prijateljstva med narodi. Doseči hočemo pravico, ki nam pristaja od pamtiveka, toda če možno brez žrtev, sicer je pa naš narod pripravljen boriti se dalje, dokler ne osvobodi vse svoje zemlje. Za socialiste je govoril Milko Diban ter zahteval popolno svobodo za vse narode majhne in velike, tako tudi za jugoslovanski narod. Za žensko udruženje je govorila Petkovičeva, ki poziva narodno ženstvo, da se zaveda svoje narodne dolžnosti kot mladenka, žena in mati. Za omladino je povzel besedo Mihailo Vučitelj. Sledilo je še več kratkih in jedrnatih pozivov, na kar je predsednik prebral nastopno resolucijo:

Meščanstvo prestolnega mesta Beograda, ki se je sestalo dne 18. aprila 1920 iz vseh slojev, ne glede na politično prepričanje, k današnji manifestaciji, stoji trdno na stališču, da ne pripusti odtrgati nobenega integralnega dela svoje domovine, posebno ne mesta Reke in njene luke, protestira in izjavlja složno sedenje: 1. Zahteva enakost pravice vseh narodov, velikih in majhnih, da se po svoji volji ujedinijo v svojo državo; 2. protestira proti londonskemu paktu in vsem drugim tajnim pogodbam, ki so naperjene proti samoodločbi narodov in njihovemu prostemu razvoju; 3. zahteva, da se reši jadransko vprašanje, posebno glede Reke in njene luke v prid Jugoslaviji in izjavlja, da se narod ne bo nikdar pomiril, ako se mu odtrga to, za njegovo življenje brezpogojno potrebno pokrajino; 4. pozivlja vlado kraljestva SHS in njen diplomatični zbor, da zastavi vse sile v ugodno rešitev in ne pripusti nameravanega ropa; 5. apelira na demokratski italijanski narod, da skrajša to neznosno stanje, ki preti uničiti prijateljske zveze z jugoslovanskim narodom in 6. zahteva, da se ukrene vse potrebno, da zadobijo manjšine svojo dalekosežno svobodo v razvoju in se konečno uredijo meje med Jugoslavijo in Italijo po načelih, ki bodo zasigurala prihodnje prijateljske odnose in složno delovanje v prosep vsega človečanstva.

Resolucija je bila ob burnem vzklikanju enodušno in soglasno sprejeta, vsa navzoča množica izbruhnila je v urnebesne in dolgotrajne vslikke: »Živela jugoslovanska Reka!«, »Živelo jugoslovansko Primorje!« Po manifestaciji se je vsa ogromna množica mirno razšla.

Kako je s stavko?

Železnice militarizirane. — Splošna stavka na vidiku?

Železnice militarizirane. Železničarji vpoklicani k dvamesečni orožni vaji.

Celje 19. aprila. Danes ob 10. uri je prišlo obvestilo, da je vojaška oblast v svrhu izvršitve vojaških in s tem v zvezi stoječih transportov (premoga, garnitur, živil itd.) odredila, da se vsi železničarji 1. in 2. poziva (od 22.—38. letnika) pokličejo k 2-mesečni orožni vaji, katero je odslužiti v dosedajni službi pri železnici. Nastop 20. aprila 1920 ob 12. uri.

20. aprila — splošna stavka?

Celje 19. aprila. Iz krogov, ki stoje blizu vodstva soc. dem. stranke, izveemo: Če se do jutri ne zaključijo pogajanja glede železniške stavke ugodno, se prične po celi državi splošna stavka.

Dr. Korošec se trudi . . .

Beograd 17. aprila. Kakor vse kaže, stavka železničarjev ne bo kmalu končana. »Tribuna« piše, da se dr. Korošec trudi, da pride stavka kmalu h koncu.

Pogajanja.

Beograd 17. aprila. »Tribuna« piše, da so imela pogajanja z železničarji dosedaj le ta uspeh, da so se znižale zahteve, da pa do sklepa še ni prišlo. Pogajanja se vršijo radi vspostave delnega železničnega prometa. Vlada je pripravlj-

na ugoditi zahtevam v materijalnem oziru, ne pa tudi v političnem. Delavstvo plovbenih društev je deloma pripravljeno vršiti promet v zmanjšanem obsegu.

Nadaljna pridružitve k stavki.

Beograd 17. aprila. »Tribuna« prinaša vest, da se je v Subotici in Novem Sadu ter Pančevem pridružila železničarski stavki tudi obča delavska stavka. Vlada namerava ustaviti v najkrajšem času vse komunistične organizacije, da se prepreči nadaljne stavke in morebitni izgrede.

Seja parlamenta preložena.

Beograd 17. aprila. »Tribuna« piše pod naslovom »Prestanek parlamenta«, da se radi železničarske stavke ne bodo mogli vsi poslanci udeležiti seje dne 19. tm., vsled česar se bo sestanek parlamenta preložil na poznejši čas. Sporazum bo ostal torej nerešen. Edin izhod iz sedajnega položaja je sprejem volilnega zakona in načrta za ustavo.

Vladne inštrukcije naši mirovni delegaciji.

Beograd 17. aprila. »Politika« piše. V jadranskem vprašanju vlada še ni sprejela konečnega sklepa o inštrukcijah,

katere ima podati naši mirovni delegaciji za San Remo in jih bo podala še le tekom tega tedna kadrovič. Ako ne bo vspostavljen železniški promet, bo moral podati Radović v avtomobilu v San Remo. Trumbić je še bolan in ne more zapustiti sobe ter se ne bo mogel udeleževati konference, istotako stanje Pašića ne dopušča, da bi prisostvoval konferenci. V tem slučaju bodo zastopali naše interese v San Remo Žolger, Vesnić in Radović.

Zadušnice za padle.

Beograd 17. aprila. Danes so se vršile po vseh beograjskih cerkvah zadušnice za padle junake naše in zavezniških držav. V metropolitanski cerkvi vršil se je parastos, ki ga je opravil metropolit Dimitrije. Navzoči so bili prestolonaslednik regent Aleksander s spremstvom in dvornimi dostojanstveniki, člani vlade, častniški zbor in mnogo ruskih častnikov-beguncev, ki se nahajajo sedaj v Beogradu.

CELJSKE NOVICE.

Prireditve slov. medicincev 16. maja v Celju.

1. Vse cenjene dame, ki bi bile pripravljene sodelovati pri naši prireditvi, prosimo najljubneje, da se sigurno udeležite sestanka dam v torek 20. tm. ob 8. uri zvečer v sobi poleg male dvorane hotela »Union«.

2. Vsa cenjena društva vljudno opozarjamo na prireditve slov. medicincev dne 16. maja t. l. in jih prosimo, da se blagovolijo na to ozirati pri event. lastnih prireditvah.

Pripravljalni odbor.

Iz seje mestnega sveta celjskega z dne 13. aprila. Gasilnemu društvu v Levcu se na njegovo prošnjo odstopi nekaj lesa za zgradbo novega gasilskega stolpa brezplačno. — Domovinstvo se podeli: Milošu Bobeku, Angeli Wittenbach in trgovcu Werenu. — Amaliji Bračko, vdovi po mestnem delavcu, s 5 otroci, se podeli, ker je vsled bolezni v skrajni bedi, iz ubožnega fonda enkratna podpora 200 K. Sklene se tudi, obrniti se na javnost, posebej na dobrodelne zavode, da ji prispejijo na pomoč. — Sosvet sklene, da mesto prevzame stroške za ustanovitev nastavnega (4.) razreda na deški meščanski šoli. — Na mestni osnovni šoli je med vojno, ko je bila nastanjena tam vojaška bolnica, zmanjkalo 417 m² zastorov. Škodo prijavi magistrat kompetentnemu mestu. Z ozirom na to, da bi dobava novih zastorov pomenila v sedajnem času ogromno obremenitev mesta, sklene sosvet uvesti posebno zbirko pri rodbinah, ki bi mogle kakšne zastore ali blago odstopiti. — Plot pri gostilni »pri zelenem vencu« se popravi sporazumno z olepševalnim društvom. — Popravi se kameniti hodnik mimo farne cerkve, ki je popotoma skvarjen. — Za ponesrečene v Skorbi, obč. Slovenjvas pri Ptuj, kjer je požar napravil velikansko škodo, pokloni mestna občina 500 K. — Glede mezd delavcem stavbne stroke se mestna občina prilagodi kolektivni pogodbi med organizacijo stavbnih delavcev in Zvezo industrijev. — Fotografu Kunšku se dovoli stavba ateljeja na dvorišču hiše v Cankarjevi ul. 7. — V finančni pododsek izvoli sosvet gg. Cestnika, Kolencu in Korena. — Prečita se poročilo gozd. svet. Tavrirkle glede mestnih gozdov. Izvzamši nekatere nedostatke, katerih odstranitev je že odredjena, ugotovlja to strokovnjaško mnenje dejstvo, da reprezentirajo mestni gozdovi veliko vrednost, kar je vočigled žalostnim mestnim financam gotovo pomembno. Na predlog gerenta sklene sosvet, pritegniti okraj. gozdarja g. Rihtaršiča kot strokovnjaka k oskrbovanju mestnih gozdov proti mesečni nagradi.

Več obzirnosti napram prebivalstvu!

Prebivalci Gaberja se hodijo k nam pritoževati, da straža pri barakah nekdanje retablirne postaje ponoči ustavi vsakega pasanta, ki pride po cesti. Dne 16. tm. pa se je pri vojašni Kralja Petra zgodil sledeči slučaj: Pri sosednih hiši, v kateri je prodajalna Perc, imajo stranke nasproti vojašnici drvarnice. Ko je zvečer hotela neka stranka v drvarnico, je vojak na straži ni notri spustil, ampak jo je nagnal z marš in puškinim kopitom. Pravi, da ima tako povelje. Prosimo vojaško oblast, da za podrejenim mestom striktna navodila, ker take nepotrebne šikane ljudstvo po nepotrebnem razburja. — Ljudska neumnost pa izljuje seveda pri tem svoje razburjenje — na Srbe, kar

gotovim elementom hodi prav lepo v njihove umazane račune!

Dramatično društvo v Celju vabi vse Celjane, kateri hočejo pod vodstvom g. Skrbinška pri predstavah sodelovati, da se prijavijo pri društvenem tajniku g. I. Plahuta, ali pa tekom prihodnjega tedna v gledališču pri rednih vajah (od 8. ure zvečer naprej). — Odbor.

Mestno gledališče. Ravnatelj našega gledališča, g. Milan Skrbinšek, je že prispel pred nekaj dnevi v Celje in se vrše že vaje za otvoritveno predstavo. Studira se eno najboljših Cankarjevih del, njegova tridejanska drama »Kralj na Betajnovi«. Gosp. Skrbinšek igra naslovno vlogo. — S »Kraljem na Betajnovi« se prične ciklus Cankarjevih dramatičnih del, ki se pa ne bo odigral v enem, temveč bo prepletal drugi repertoar, ki vsebuje same literarno vredne, a vendar gledališko efektne in tudi zabavne komade. Zadržano delo pa je mogoče le, če se oglasi zadostno število diletantov, in se vabijo vsi oni, ki so že kdaj sodelovali pri predstavah Dramatičnega društva, ali pa bi hoteli sodelovati zdaj, da se čimprej prijavijo pri gospodu ravnatelju vsak večer od osme ure naprej v gledališču. V kratkem se otvori tudi dramatična šola.

Krasni film »Veritas vincit«, III. del s predigro, se igra v kino Gaberje še danes v torek in jutri sredo. Kdor hoče uživati ob krasnih slikah iz rimske dobe in iz časov srednjeveških celov, naj ne zamudi prilike, da si predstav ogleda!

Kaj pravijo naši konsumenti k stavki mesarjev? Iz krogov celjskih konsumentov smo prejeli sledeči dopis: V Celju imamo neke posebne vrste štrajk mesarjev. Nekateri so mesnice kar zaprli ter v posebnih oglasih sporočili to svojim odjemalcem. Kot vzrok navajajo previsoke nakupne cene, ki onemogočajo prodajo po uradno predpisanih cenah. Drugi mesarji imajo pa neoficijsko zaprte mesnice, in le malo je onih, ki prodajajo iz usmiljenja do ubogih konsumentov meso v zgubo in lastno škodo. — Toda šalo vstran, dejstvo je, da že toliko tednov v Celju ni mesa, in da mora govoriti o sreči, kdor ga dobi. Vprašamo javno odgovorno oblast, zakaj zadeve ne uredi, na kaj čaka, ali mora pri nas zares vsaka malenkost roditi poprej kup nevolje in zabavljanja na državo, predno se je lokalna oblast loti? Ako sme nekaznovano moka stati 16 K kg, bo se našel tudi modus, ki bo zadovoljil producenta in prodajalca, konsument pa mora biti itak zadovoljen.

Obrtniški sestanek v četrtek dne 22. aprila se vrši v restavraciji g. Jakoba Šribarja »pri državni cinkarni« v Gaberjih. Začetek ob 8. uri. Predava društveni tajnik.

Lahko bogatašu! Posestvo Sannhof je že pred leti kupila tovarnarjeva vdova iz Šoštanja, znana bogataška Woschnagg. Zraven je tudi precej njiv, ki pa leže skoro vse neobdelane. Koliko revežev bi si rado tam nasadilo krompirja ali kaj drugo, če bi lastnica — oziroma če nje ni v Celju! — vsaj upravitelj dal njive v najem. Mislimo, da smo še vedno zelo zainteresirani na tem, da se obdela vsak kosček zemlje, zato smatramo za potrebno, da tu tudi oblast stori svoje korake. Seveda bogati Woschnaggovski je lahko!

Kaj pa to? Čujemo, da je celjska požarna bramba že pred časom ustanovila odsek na Babnem, kjer se vadijo naši slovenski fantje pod — nemško komando. Skoro ne moremo tega verjeti. Mislimo pa, da bo oblast to stvar preiskala in — če je kaj resnice na njej — taki sramoti napravila z vso odločnostjo konec!

Poslovalnica državne oblačilnice v Celju. Prejeli smo: Že pred mnogimi mesci se je govorilo o ustanovitvi državne oblačilnice v Celju, bil je v to svrhu tudi že določen in rezerviran lokal. Kje leži krivda, da še danes ni oblačilnice, ali v Ljubljani ali na celjskem okrajnem glavarstvu? Dejstvo pač priča, kako malo umevanja ima naša vlada za tako važne socialne potrebe tistih, ki v težkih razmerah vztrajajo, ki delajo v zavesti, da je red v državi prvo in da slabo služi državi tisti, čegar usta so polna sladkega nacionalizma, v trenutku preizkušnje pa se poskrije in v tihi sramežljivosti izdaja svojo državo. Imamo jih takih junakov.

Umrla je 17. t. m. gospa Marija Rupnik rojena Pregelj, soproga upok. nadučitelja g. Janeza Rupnika, po dolgem trpljenju v 84. letu starosti. Pogreb je bil včeraj 19. tm. N. v m. p.

Gozdni požar. V nedeljo, 18. tm. popoldne izbruhnil je v gozdu nad Tremerji pri Celju požar, ki je uničil precejšnji del Kovačeve in Cenclejeve hote. Prihiteli požarni brambi iz Celja in Gaberja sta preprečila, da se požar ni razširil proti vasi. Škoda je velika. Neke ženske so našle v hosti gorišče, zraven pa srajco in spodnje hlače, iz česar se sklepa, da si je tam kak berat, cigan, ali kak drug postopač zakuril ter pustil gorišče nepogašeno, kar se smatra za neposredni vzrok požara.

Sokolski pešizlet v Šmartno. Lepo se je obnesel ta skupni nedeljski sprehod, ki ga je priredil Celjski Sokol zadnjo nedeljo. Okrog 250 oseb je potekalo v spomlad iz Celja, in iz Vojnika skoraj 20 prijateljev narave. Kdor si ni upal zmagati 2-urne hoje, je zdrčal na vozu tja, kjer je bil naš cilj. Solnce nam je sijalo celo pot, krog nas mlado zelenje in s cvetjem posuto drevje; veselo žarečih lic smo prispeli v Šmartno in sedli v senco. Razvezali smo svoje več ali manj skromne zavitke, odkrili smo koš s prigrizki za mladino in si privezali duše. Mir in zadovoljnost je legla med nas. Spregovori starosta Celjskega Sokola br. Smertnik v sledečih mislih: Sokolstvu je najsvetejše domovina, njen blagor mu je cilj in mu mora biti cilj zlasti v teh časih, ko medsebojno strankarsko sovraštvo dela toliko škode naši mladi državi. To ljubezen moramo globoko vcepiti tudi naši mladini in jo že sedaj pripravljati, da bo to ljubezen udeleževala nekdanj s krepkim telesom in zdravim duhom. Sokolstvo praznuje letošnjo pomlad v znamenju bratstva. Bratstvo med Sokoli je ona vez, ki nas dela močne, bratstvo pa hočemo propovedovati tudi vsem onim, ki ljubijo našo lepo Jugoslavijo. Zaorili so Živjoklice, zaorila je »Lepa naša domovina«. Zda pa na travnik! Padla je krinka priučene čmernosti in resnosti raz o braz, otroška veselost in nepokvarjena razposajenost se je lotila mladih in odraslih. Žoganju, letanju in skakanju ni bilo kmalu konca. Toda ure so potekale, napovedan odhod ob 18. uri nas je zopet zbral pred hišo, zadovoljnih src smo se vrnili domu, neutrudljiva mladina pa je še na potu domu prirejala tekanja, bitke in strategična iznenadenja. Razšli smo se in si želeli skorajšnje svidenje na prihodnjem takem zletu.

V vednost občinstvu. Vsled prihoda celjskega pešpolka se občinstvo pozivlja, da prijavi vse razpoložljive mesečne sobe mestnemu stanovanjskemu uradu dne 21. t. m. od 10.—12. ure, da se izogne nepotrebnim rekvizicijam.

Verižnika je zasačila pred par dnevi železniška kontrola v osebi Antona Senčarja, trgovskega pomočnika iz Čakovca. Imel je pri sebi šest parov usnjatih dokolenic, katere je baje kupil v Ljubljani. Konfiscirajočega kontrolorja je poštenjak hotel podkupiti z zneskom 100 K. Izročen je bil uradu zoper verižnike v Celju.

Tatvina na kolodvoru. Dne 16. tm. ponoči je nekdo oropal na tukajšnjem kolodvoru stoječi osebni vagon 2. razreda s tem, da je porezal vse usnje, ki je prevlečeno po sedežih in naslonjalih. Storitca še niso mogli izslediti.

Okrađen je bil dne 17. tm. ponoči hlapec tukajšnjega trgovca z usnjem Stössl-a, Jožef Tekavčič. Tai je strl okno na hlevu ter odnesel iz njega 3 konjske odeje, eno modro z rumenim pasom, eno sivo in eno rujav v skupni vrednosti 1500 K, potem ene hlače, en klobuk in dve ščetki. Odeje so last tvrdke Stössl. Pred nakupom se svari in se naj ponujalca ovadi!

DNEVNE NOVICE.

Opozarjamo na naredbo glede prepovedi točenja in prodaja alkoholnih pijač, objavljeno med oglaš.

Roke proč! Nemško časopisje poroča, da so se te dni pri avstrijskem državnem kanclerju dr. Rennerju zglasili zastopniki onih nemških uradnikov, ki so bili iz Jugoslavije odpušteni in so zahtevali, da se jih sprejme v službo

v Avstriji, kar se dozda v večini slučajev še ni zgodilo. Dr. Renner jih je tolažil, češ da se vrše pogajanja z Jugoslavijo, da ta nemške uradnike, ki jih je odpustila, sprejme zopet v službo. Pri tem je omenil, da je dolžnost nemških manjšin v narodnostnih državah, zahtevati, da se jim dajo na razpolago nemški uradniki. Kako si mali Moric dr. Renner predstavlja, da bo peščica n. pr. celjskih Nemcev imela svoje nemške uradnike, nam je sicer uganka. Večina teh ni zmožna slovenskega jezika, ki je pri nas izključni uradni jezik. Celjskim Nemcem in pa bivšemu celjskemu poštnemu ravnatelju Krainzu ter davčnemu nadupravitelju Klementschtischu, ki sta tudi bila v deputaciji pri Rennerju, pač ne bo naša država delala nikakih izjem, in je sploh smešno, da bi se mogla tozadevno naša vlada s komurkoli pogajati. Gade smo imeli prej na svojih prsih, v svoji narodni državi jih ne rabimo in nočemo.

Za župana v Zagrebu je bil 16. tm. v seji obč. odbora izvoljen komunist S. Delić z 27 glasovi proti kandidatu štarčevićanske stranke dr. Srkulju, ki je dobil 14 glasov. Vsekakor zanimivo, da ima drugo največje mesto v Jugoslaviji, prestolnica Hrvatske in Slavonije, komunist za župana!

Društvo za zgradbo cerkve Sv. Savi, prvemu arhiepiskopu in prosvetitelju srbskemu, je razposlalo tudi med Slovence poziv, naj prispevajo za zgradbo spomen-cerkve temu najzaslužnejšemu sinu srbskega naroda. Na nečloveški način so barbari l. 1594 njegovo telo na polju Vračarju v Beogradu sežgali, a srbski narod je vsa ta dolga stoletja živel v njegovem duhu v dnevih slave in v dnevih trpljenja. Danes pa, ko slavi ves jugoslovanski narod svoje vstajenje, je društvo — osnovano že pred 25 leti —, stoječe pod pokroviteljstvom kralja Sibov, Hrvatov in Slovencev, Petra I., in pod predsedstvom arhiepiskopa Beogradskega in mitropolita Srbije Dimitrije, izdalo poziv na vse Jugoslovane, da pristopijo kot člani in zbirajo prispevke. Na polju Vračarju, kjer je zgorelo v barbarskih plamenih truplo velikega narodnega svetca, se bo dvignil veličasten božji hram v njegov spomin, v neposredni bližini pa se zgrade tudi vsi drugi glavni duhovni zavodi pravoslavne cerkve v našem kraljestvu. Vsi zadevni dopisi in prispevki se naj pošiljajo na naslov: **Glavni odbor društva za podizanje hrama Sv. Savi u Beogradu.**

Tudi ti, moj Brutus! . . . Vsakdo med nami ve, da se je velik del naših Nemcev po prevaru oklenil socialne demokracije, ker so v njeni internacionalnosti (zlasti pri nas na Štajerskem, kjer je internacionalnost prehajala v nemškutarsvo!) upali najti zadostitve svojim prenapetim nacionalnim težnjam. No, zadnja številka celjskega nemškega lističa pa že odpoveduje zvestobo internacionalni družbi, češ da socialisti »niso upravičili nanje stavljenih nad glede nacionalne pravičnosti. . . Sic transit. . .

Velik požar v Migojnicah pri Grižati dne 16. tm. je upepelil zavsem 16 objektov, in sicer 12 gospodarskih poslopj in 4 hiše. Zgorelo je tudi veliko živine. Škoda je več milijonov kron. Ogenj je nastal vsled isker iz lokomotive na ozkotirni rudniški železnici iz Zahukovce v Zalec.

TRGOVINA, OBRT IN NARODNO GOSPODARSTVO.

Za sladkorno industrijo v Posavju.

(Govor g. Fran Malasek-a, strok. učitelja na Grmu na shodih posavskih kmetov.)

Slovenskim kmetovalcem ne kaže prav lepa bodočnost, ako bodo po vojski, ko so se razmere tako silovito spremenile, ostali pri načinu gospodarstva, kakoršnega so se naučili od svojih očetov.

Že pred vojsko je slovenski kmetovalec težko izhajal, ker je moral svoje pridelke prepoceni prodajati in svoje nujne potrebščine predrago plačevati. Ves dobiček iz predelovanja njegovih pridelkov in iz prodaje teh produktov imeli so tovarnarji in prekupci. Danes grozi pa slovenskim kmetovalcem še ta nevarnost, da ne bodo mogli uspešno konkurirati s svojimi hrvatskimi in srbskimi tovariši, ki na svojih širnih in rodovitnih planjavah pridelajo z manjšimi stroški večje množine pridelkov, kakor morejo

slovenski kmetovalci. Rešitev slovenskega kmetovalca obstoji le v umnem gospodarstvu, zlasti pa v industrijalizaciji poljedelstva, ako jo izvedejo naši kmetovalci sami v svojih zadrgah. Najboljši začetek industrijalizacije poljedelstva pa kaže napraviti s tem, da se ustvari v Sloveniji sladkorna industrija. Danes je cena kg sladkorja že nad 50 K in ga je še za to ceno težko dobiti. Godrjanje in jeza na Čehe, da nam ne dajo sladkorja in da je ameriški sladkor drag, napa ne ponaga. Treba je, da si zavijamo ro-kave in se sami poprimemo dela.

Za ustanovitev sladkorne tovarne imamo v slovenskem in hrvatskem Posavju najboljšo zemljo. Od Sevnice do Savskega Marofa, od Krškega do St. Jerneja, Čateža in Vel. Doline bi lahko imeli 4—5 sladkornih tovarn. Zemlja v Posavju je povsod dobra za sejanje sladkorne pese, po nekaterih krajih, zlasti v okolici Dobove pa prvovrstna, da je na Češkem in Moravskem ni nikjer boljše. Tudi pri nas na Češkem in Moravskem niso bile za kmeta razmere nič boljše, kakor so dandanes za slovenskega kmeta, predno se ni ustanovila sladkorna industrija. Naši stari očetje so imeli tripoljsko gospodarstvo in sicer ozim, jurino in ledino ter so pridelovali na 50 oralih okoli 100 q žita in 50 q krompirja. Kultura sladkorne pese je dala povod popolnemu preobratu v poljskem gospodarstvu. Vpeljalo se je kolobarjenje plitvokorenčnih rastlin z globokokorenčnimi okopavinami (krm-sko, potem sladkorno peso). Pričelo se je z globokim oranjem v jeseni in uporabo umetnih gnojil. Zato so se pa pridełki 3—4 krat povečali. Kmetje so mogli začeti konkurirati s tujino (Ogrsko, Rusijo) in je prihajalo leto za letom večje blagostanje in napredek v kraje, kjer se je uveljedlo to umno gospodarstvo. Kultura sladkorne pese se je s časom razširila po vseh čeških deželah in češke zemlje imajo od te kulture svoje sloveče blagostanje. Tajnost, zakaj si je priborila pesa svoje odlično mesto, obstoji v tem, da vsebuje izmed vseh rastlin največ solne- ne energije, katere je gibajoča sila organizmov. Ta sila obstoji v ogljikovih vodanih torej v trstnem sladkorju, ki je lahko prebavljiv in zelo okusen.

Primerjajmo sladkorno peso s pšeni-co, katere je bila vedno najbolj važna rastlina za prehrano ljudstva! Pšenica daje v najboljšem slučaju 35 q zrnja na 1 ha, pesa daje povprečno v najboljšem slučaju 350 q korenstva na 1 ha, katere ima povprečno 15% sladkorja (na Slo-venskem tudi 18%), kar daje 52,50 q sladkorja, kateri je naravnost prebavljiv in redilen. Pšenica daje kvečjemu 80% moke za ljudsko hrano (katere škrob pa ni naravnost prebavljiv). Ako računamo moko v isti vrednosti s sladkorno peso, vidimo razliko 28 stotov moke proti 52,5 stotom sladkorja (pri današnji vrednosti: 16 K za kg moke in 50 K za kg sladkorja 448 proti 2625 K!).

Ker se pa pri nas sladkorna pesa ne seje, predstavlja to za nas zgubo 24 stotov ogljikovih vodanov na 1 ha površine.

In kako je mogoče ono grozovito nakopičenje energije? Čisto naravno zato, ker rase sladkorna pesa od spomladi (od druge polovice aprila) do mraza in tako dalj časa utaja solne žarke, kakar žito, katere kupiči v koreninah v po-dobi sladkorja.

Poleg tega ima kultura sladkorne pese tudi to važnost, da nam daje veli-kanske množine krme (šavja, cime, perja), tretjino teže pese same. Sladkorna tovarna vrača kmetovalcu 40—50% pes-nih izrezkov in 5% apnatega gnojila od dobavljene množine pese. Sladkorna to-varna daje še vrhutega velike množine melase, katere je izborna sladka krma in iz katere se more pridelovati špirit. Ostanki od špirta pa dajo kalijevo luž-nino, iz katere se napravijo kalijeva tu-metna gnojila.

Zemlja po sladkorni pesi je čista, brez plevela, je rahla in najbolj prikladna za sejanje ječmena in drugega žita.

Države, katere imajo vpeljano moč-no razvito sladkorno industrijo, kakor Čehoslovaška, Nemčija, Francija, stojijo v poljedelski kulturi na zelo visoki stop-nji.

Razložek med krajem, kjer je slad-korna tovarna in kjer je ni, je kakor noč in dan: kjer so sladkorne tovarne, vlada blagostanje in z njo samozavest ljudstva in kultura, kjer jih pa ni, je doma klaver-nost in skrb za vsakdanje življenje.

S tem sem hotel razložiti pomen kul-ture sladkorne pese.

V nadaljнем hočem na kratko opisa-ti, kako se prideluje sladkorna pesa od setve do spravljanja.

Ta naloga ni tako lahka, ker je kul-tura tako velevažne rastline za svetov-no narodno gospodarstvo velika znanost, o kateri obstoja ogromna literatura v vseh svetovnih jezikih.

Svojo nalogo hočem izvršiti na koli-kor mogoče poljuden način.

(Dalje sledi.)

Polom ruskih železnic. Akoravno se boljševiki trudijo na vse mogoče načine, da odpravijo kritičen ekonomski položaj, v katerem se nahajajo njih železnice, vendar odseva iz njihovih lastnih časopi-sov ves bedni položaj v tem vprašanju. Neka službena vest javlja, da razpolaga vse rusko železnično omrežje le z nekaj sto uporabnimi lokomotivami. Sovjetska vlada se trudi, da bi odvrnila vso odgo-vornost od sebe ter zvrča vso krivdo na bivšo caristično vlado. Nedvomno je, da se je ruska carska vlada hudo pre-grešila nad ruskim narodom, ker ni po-svečala več skrbi razvoju železničnega omrežja ogromne ruske države. Danes, razpolaga Rusija komaj s 64 milijoni ki-lometrov železniških prog, kar je 12-krat manje kakor pa v Zedinjenih državah. Vočigled slabemu razvoju je ta količina zadostovala za najpotrebnejši prevoz blaga in ljudi. — Vendar se je z nasto-pom sovjetske vlade počelo pravo razsu-lo tega železničnega omrežja. Januarja 1917 razpolagala je železnična uprava z 12.000 lokomotivami in 450.000 vagoni, ki so bili v zelo dobrem stanu. Tekom iste-ga leta se je pogubilo 16,5% teh lokomo-tiv in leta 1918 je postalo že 30,9% ne-porabnih. Kar se tiče vagonov, jih kon-cem leta 1919 ni bilo niti 60.000 v pro-metu. Neka boljševiška ekonomska revija pravi, da se popravi na leto 120 stro-jev. Putilovska tvornica vagonov zmanj-šala je svojo produkcijo leta 1918 za 75%. Največja ruska tvornica lokomotiv »Sormor« v letu 1919 ni bila v stanu zgraditi le eno lokomotivo, popravila pa jih je komaj troje. Te številke govore dovolj jasno. Bolj kakor kaki teoretični argumenti dokazujejo iste dejstvo, da se ruskim komunistom ne samo ni posrečilo to, kar so obljubljali, storiti, marveč, da tudi prisilno delo in vsa druga nasilna sredstva niso Rusiji pomagla. Pomagati ji more edinole povratak k redu in miru. Kadar bodo mesto fantstov in ekonom-skih diletantov vzeli stvar v roke stro-kovnjaki, potem se bo še le Rusiji vrnilo blagostanje in bo stopila v krog kulturnih narodov.

Elektrifikacija avstrijskih železnic.

Ministrski svet avstrijske republike je 10. mm. dovolil 3560 milijonov kron kredita za preosnovo železnic električ-nim pogonom. V prvi vrsti se naj elektri-ficirajo železnice na Tirolskem in v gor-njem delu Koroške. S tem hoče država prihraniti letno nad 1000 vagonov pre-moga, ki ga bo porabila v druge svrhe. Električni tok bo dobivala iz vodnega po-gona, ki predstavlja skupno 21.800 konj-skih sil. Dogotovitev elektrifikacije je proračunana do konca 1924. — Iz tega vidimo, da so tudi avstrijski pravi, nese-bični državljani posvetili vkljub državní desorganizaciji vse svoje sile v korist in prospeh svoje domovine. V teh vpraša-njih se opaža, da strankarstvo ne igra nobene vloge, za skupno državno korist sede in se posvetujejo socialni demokra-ti skupno s klerikalci. — Pri nas na kaj takega žal ne mislijo. Koliko vodnih sil bi lahko naša država izkoriščala! Naš že-leznični Korošec pa bo menda vpregel uradnega šimelna pred vagone, če bo manjkalo premoga!

Obrtniški dom v Bratislavi si bodo zgradili češkoslovaški obrtniki, ki so z tam in ki se še priselijo z Dunaja.

Iz nedeljske posebne izdaje.

Za usnjarsko industrijo v Sloveniji.

Ljubljana 17. aprila. Z merodajne strani nam javljajo: Po daljših pogajanjih s hrvatsko vlado in drugimi kompetentni-mi činiteli se je posrečilo zagotoviti slo-venski usnjarski industriji dovoljno koli-čino surovih kož, vsled česar je upati, da se pospeši obratovanje naših usnjarskih tovarn.

Kongres jugoslovanskega učiteljstva.

Beograd 16. aprila. Kongres jugoslo-vanskega učiteljstva ne bo, kakor je bilo prvotno določeno, 23. maja, ampak 18. junija. Ta dan se je določil z ozirom na zahtevo učiteljstva iz Slovenije, Dalma-

Registrov. kreditna in stavbena
zadruga z om. zav.
Prežernova ul. 15 v Celju

"LASTNI DOM"

Sprejema hranilne vloge in jih
obrestuje po (4%)
štiri od sto 401
156-11

Edina slovenska specialna
trgovina z barvami in laki.
Agentura in komi-
sijsko podjetje.

IV. Ferlež Celje

Narodni dom
447 156-12

Trgovina z lesom in drvni
na drobno in debelo.
Kupuje jamski in ostali les
po najvišjih dnevnih cenah.

cije in drugod, da se vrši kongres o vel-
kih počitnicah, da se tudi učitelstvo teh
krajev lahko kongresa udeleži.

Novčanična rezerva.

Beograd 16. aprila. V nekaj dneh do-
spe iz Pariza pošiljatev novih kronsko-
dinarskih novčanic, ki bodo izročene Na-
rodni banki za rezervo.

San Remo.

Dunaj 16. aprila. Kakor poroča
»Presse Information« bo italijanski mini-
strski predsednik Nitti v San Remo za-
hteval, da se sprejmeta Avstrija in Nem-
čija v Zvezo narodov. Ta uspehi se pripi-
suje potovanju dr. Rennerja v Rim.

Ameriški pooblaščenec v San Remo.

Dunaj 16. aprila. »Neue Freie Pres-
se« prinaša vest, da bo odposlal pred-
sednik Zedinjenih držav svojega poob-
laščenca na posvetovanje konference v
San Remo. Isti se ne bo udeleževal po-
gajanj, marveč bo prisostvoval le v in-
formativne svrhe.

Obisk ameriške vojne ladje v Splitu.

Split 16. aprila. V luko je dospela
ameriška vojna ladja »Olympia«, ki ob-
iskuje razne luke vzhodne jadranske o-
bali. Prebivalstvo in oblasti naših po-
morskih mest pričajo ladji in nje ko-
mandantu sicer običajne, a prisrčne po-
zdrave.

Nemški Korošci rovarijo na Dunaju.

Dunaj 15. aprila. Društvo nemških
Korošcev na Dunaju »Edelweiss« je skli-
calo shod vseh Korošcev, ki imajo v gla-
sovalnih conah A in B glasovalno pravi-
co, na posvetovanje o vprašanju plebs-
cita.

Kapp — prijet?

Stockholm 16. aprila. »Aftentidningen«
javlja: Kappa, znanega krivca monarhi-
stične revolucije v Nemčiji, so izsledili
včeraj v hotelu kopališča Soedertelge.
Prišel je z ladjo na Švedsko, z železnico
v Stockholm in od tam v kopališče. Izda-
jal se je za dr. v. Tanitzja. Danes opoldne
sta prišla v hotel dva detektiva, katerima
je priznal, kdo je. Detektiva sta ga v av-
tomobilu odpeljala v Stockholm.

Podpirajte

„Jugoslovansko Matice!“

Štev. 2175/20

Razglas.

Celokupna deželna vlada je izdala 19. aprila 1920 sledečo
naredbo:

Točenje vseh alkoholnih pijač (vino, pivo, žganje) in pro-
daja teh v zaprtih steklenicah je prepovedano.

Prestopek te naredbe se kaznuje s takojšnjo ustavitvijo
obrača.

Ta naredba dobi moč z dnevom razglasitve:

O tem se obveščajo vsi prizadeti obrtniki.

Mestni magistrat celjski, dne 19. aprila 1920.

Za vladnega komisarja:
Dr. Žužek I. r.

Prodajam hišo

z novimi hlevi, 3 orali posestva, obstoječega iz njiv, travnika in
sadnega vrta. Njive so deloma posejane s pšenico in ječmenom,
deloma je pa nasajen krompir in koruza. Oddaljeno je 15 minut
od mesta Celje. Naslov v upravi lista. 571 1

Naznanjam vsem sorodnikom in znancom prežalostno vest, da je
moja iskreno ljubljena soproga, oziroma mati, teta in svakinja gospa

Marija Rupnik roj. Pregelj

danes po dolgem težkem trpljenju v 84. letu umrla.

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 19. aprila ob 3. uri po-
poldne iz mrtvašnice na okoliškem pokopališču.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Danijela v
Celju v sredo 21. aprila.

CELJE—BREG, dne 17. aprila 1920.

Janez Rupnik,
nadučitelj v pokopu.

586 1

Listnica uredništva.

Klub naprednih slov. akademi-
v Celju prosimo, da se eden gospodov
odbornikov zgledi čimprej v našem
uredništvu. — Brebrovnik: Politično
veliko preveč brezpomembno in tudi
preosebno! Kaj drugega!

Muči Vas glavobol? Zobobol?

Trganje v udihi? Malo Fellerjevega pra-
vega Elza Fluida in odpravljen so bo-
lečine! 6 dvojnati ali 2 veliki specialni
steklenici 36 K, Fellerjev Elza mehtolni
črtnik, en komad 4 K — v.

Želodec Vam ni v redu? Nekaj pravi-
vih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so do-
bre! 6-škatičje 18 K. Pravi balsam 12
steklenic 36 K. Prava švedska tinktura
1 velika steklenica 15 K. Omot in poš-
tina posebej, a najceneje.

Evgen V. Feller, Stabica dolnja, Elsa-
trg št. 356. Hrvatska. 1590 A 15-9

Štev. 427/20.

Nadzor policijskih in občinskih
oblasti, da se vojaki na dopustu
in rekruti pravočasno prijavijo
pri svojih četah.

Razglas.

Na podlagi odloka deželne vlade
za Slovenijo, poverjeništvu za notranje
zadeve št. 4603 z dne 8/III. se sledeče
razglašja.

Dodatno k okrožnici št. 544 z dne
16/I. 1920 se priobčuje tozadevne od-
redbe izdane od komande dravske di-
vizijske oblasti podrejenemu vojaštvu:
I. Povelje št. 27. z dne 19. julija 1919.
B. O. št. 7394.

Vsak vojak, ki pride iz kakorš-
negakoli vzroka na dopust, ima svoj
prihod in odhod pri najbližji orožniški
postaji javiti. Orožniške postaje imajo
te prijave na dopustnicah potrditi.
II. povelje št. 66, z dne dne 3. jan.
1920. B. O. št. 7599.

Moštvo, ki odhaja na trajen do-
pust, se ima takoj, najdalje pa po 8 dneh
zglasiti pri občini. Občinskemu pred-
stojniku je javiti tudi vsaka sprememba
bivališča, pri odhodu iz občine pa odhod
in v novi občini prihod. Odjaviti je
tudi vsakokrat odhod v vojaško službo.
Mestni magistrat celjski, 16/IV. 1920,

Za vladnega komisarja:
Poljanec I. r.

VINO

na debelo!
BRAČA KASTL
ZAGREB, Gundulićeva ulica 14.

Telefon št. 21-28. 369 26-18

Kupim

rabljene in nove težke (plato-) vozove,
lepe polkrite kočije, če možno z gumi-
kolesi, tudi polkrite vozove za kuči-
ranje, polkrite enovprežne kočije in
konjsko oprsno opremo. Ponudbe se
520 5-5 naj naslovijo na

Ivan Jakopič,
Zagreb, Illica 87.

Dobro idočo trgovino z mešanim blagom

na deželi ali v kakem večjem
kraju iščem v najem s 1.
junijem 1920. Cenj. ponudbe se
prosi na naslov:

M. STROPNIK CELJE.
2-2 Zavodna 48. 641

IV. Ravnikar

veletrgovina, Celje,

priporoča špecerijsko blago
in vse vrste mineralnih
voda na drobno in debelo.

Stavbeno in galan-
terijsko kleparstvo
Ant. Jošta ussl.

Franjo Dolžan

26 Kralja Petra cesta 8
nasproti „Belega vola“ 26
Prevzema vsa v stroko spadajoča
dela, izvršitev točna in solidna.

Kupim vilo

v mestu ali okolici, z dvema
stanovanjema, vodovodom in elek-
trično razsvetljavo. Ponudbe je
vposlati na upravo »Nove Dobe«.

551 2-2

Odda se

zemljišče v Gaberjih za tri leta v
zakup ter se bode vršila dražba v
nedeljo, dne 25. tm. ob 3/4 9. uri v sobi
krajnega šolskega sveta poslopje oko-
liške šole v Celju. Del tega zemljišča
in sicer ob okrajni cesti od mostiča
pri Novakovi meji 100 m v dolgosti in
v kvadratnem obsegu 2000 m² se sme
rabiti kot lesno skladišče, ter bi bil
za to posebno primeren.

**Krajni šolski svet za
CELSKO OKOLICO.** 559

Pristno svinjsko masl

ima oddati veletrgovina 571 1

Peter Zajc, Celje.

Vsak Jugoslovian mora biti
član »Jugoslovanske Matice«!

120 kg zdrave koruze za 1m³ lesa

franko proti franko vagon oddajna po-
staja v Sloveniji. Ponudbe pod »Za-
mena na Anončni zavod DRAGO BE-
SELJAK, Ljubljana, Cankarjevo nabr.
Štev. 5. 537 5-4

Staro zlato in srebro,
zlat in srebrni denar,
bisere in dragulje ku-
puje po najvišjih cenah
tovarna zlatnine
in srebrnine
Celje, Gledališka ul. 4.
459 10-10

Trgovec

32 let star, dober organizator, sloven-
skega, nemškega in ogerskega jezika
zmožen, želi vstopiti v službo kot
oskrbnik ali kaj sličnega. Ponudbe na
upravo lista. 553 2-2

Hišo
s trgovino mešanega
blaga in posestvom
na deželi iščem v nakup.
Ponudbe na upravo lista.
552 2-2

Gostilna „Branibor“

priporoča cenj. gostom najboljša
domača vina ter vsak čas toplo
in mrzlo kuhinjo.

Za obilni obisk se priporoča

99 104-29 **A. Robek.**

552 2-2

TISKOVINE

za urade, trgovino,
denarne zavode, dru-
štva itd. Knjige, če-
sopise, reklame, ce-
nike ter sploh vse
tiskovine izvršuje v
lični opremi in točno

**ZVEZNA
TISKARNA
V CELJU**

STROSSMAYER. ULICA
ŠT. 3. TELEFON ŠT. 65.

Stole, žimnice, razno pohištvo
in tapetniške izdelke ima v
založbi: **Marija Baumgartner**
287 156-81 **Gospodsk. ulica 25.**

Naročila se izvršujejo točno in